

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Veroval je in — zmagal!

Ob smrti Tomaža Masaryka, ustanovitelja Čehoslovaške.

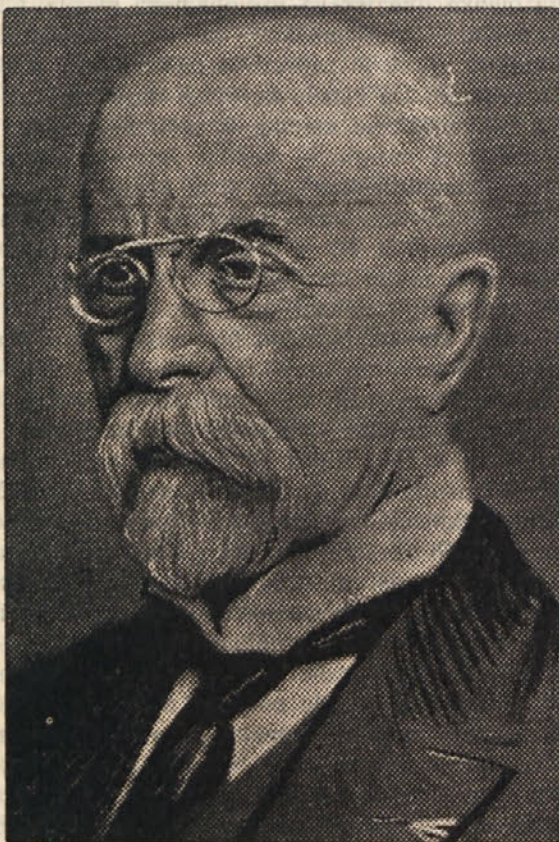
Na Hradčanih v zlati Pragi je v dvorani, zgrajeni po načrtu slovenskega arhitekta prof. Plečnika, ležal začetkom tedna na mrtvaškem odru T. G. Masaryk, predsednik in osvoboditelj Čehoslovaške. Preprosta kovinasta krsta je bila pokrita v belo-modro-rdečo zastavo, ki je nosila napis: **Pravda vitezji — pravica zmaguje!**

Čehoslovaška žaluje za umrlim svojim Osvoboditeljem Tomažem Masarykom. Z njo se družijo žalosti ves slovanski in z njim ves evropski kulturni svet. Posmrtnice, zapisane v spomin čehoslovaškemu državniku v nešteti evropskih listih, govorijo o možu, katerega je življenje in neumorno njegovo delo izklesalo v kremen, ob katerem se je užgala žareča iskra svobode naroda, iz katerega je izšel in kateremu je služil v zadnji dan. Tudi mi, vejica na kulturnem deblu jugoslovanskih narodov, ne moremo molče preko moža velikana, ki ga je usoda izbrala, da je posegel globoko v razvoj narodov ob sinji Donavi in Labi.

Kar nam na Tomažu Masaryku vzbuja največje občudovanje, je njegova silovita vera v narod, v njegovo dobroto in pravico. Veroval je v dobroto svojega naroda, z neverjetno trdovratnostjo veroval v njegovo pravico. S to svojo nadčloveško vero je premagoval najtežje ovire in končno zmagal.

Masaryk je bil rodod sin ubogega kočijaža-Slovaka. Mladi Tomažek je po prvi šoli postal najprej kovaški vajenec, po visokošolskem študiju in marljivem znanstvenem udejstvanju pa kovač narodne usode v najboljšem smislu. Masarykova velika doba je v letih svetovne vojne. Vsa je prepletena z njegovo silovito težnjo, da pribori svojemu ljudstvu pravico enakopravnosti. Prvotno je bil Masaryk vnet zagovornik zveze avstrijskih narodov v okvirju monarhije in Habsburžanov, razočaran po izbruhu nasilnega velenemštva v desetletju pred svetovno vojno je vero v stoletno monarhijo in njeno življenjsko zmožnost izgubil in postal pristaš zamisli politične samostojnosti avstrijskih narodov. To njegovo, iz izkušenj porojeno prepričanje, da je monarhija ob Donavi svojo vlogo odigrala, ker ne morejo njeni voditelji več mojstriti nalog, izhajajočih iz dejstva probujajočih se slovanskih ljudstev, je v letih 1917 in 1918 odločevalo o usodi Habsburžanov in njihovega cesarstva bolj, kakor uspehi in neuspehi na različnih avstrijskih frontah. V izredni meri je Masarykovo delo, da so voditelji antantnih držav uvideli nezmožnost avstro-ogrske vlade za reševanje notranjih narodnostnih vprašanj in pristali na njen zlom. Vest o ustanovitvi samostojne Čehoslovaške in še novica o imenovanju njegove osebe za prvega čehoslovaškega prezidenta je Masaryka dohitela v Ameriki. Preznačilno zanj je, da se je tiho umaknil častem, ki so jih nameravali prirediti Amerikanci na svojih tleh prvemu voditelju suverene Čehoslovaške.

Masaryk-državnika bi ne bil hkrati znanstvenik-modroslovec, če ne bi bil znal ločiti države od ljudstva. Goreče je ljubil svoje ljudstvo v vseh njegovih vrlinah in napakah, vnet za demokracijo vendarle ni prezrl važnosti narodne vzgoje. Vedno spet je v nagovorih na inteligenco in v številnih člankih povdarjal nalogo izobraženstva napram ljudstvu. In Masaryk bi ne bil pravi modroslovec, če ne bi spoznal globoke važnosti, ki jo ima vera in verska vzgoja za ljudski blagor.

Stopnjevaje je rastlo Masarykovo spoštovanje do Cerkve, čim bolj je spoznaval blagodejne sadove v veri zakoreninjene vzgoje, postal je vnet zagovornik verskih vaj v šolstvu in propovednik

krščanske ljubezni med narodom. Svojo veroizpoved, zrastle iz prebogatih življenjskih izkušenj, je izrazil končno v pogovoru s pisateljem Karlom Čapkem v stavku: „Ponavljam, nisem bogoslovec, nisem veroučitelj, sem le človek, ki pobožno veruje: iti za Jezusom mi je vse...“ — Takega Masaryka, rastočega in borečega se za vedno bolj popolno spoznavanje resnice, je njegov narod ljubil z otroško ljubeznijo in ga oboževal kot svojega očeta. Nehote je narod zrl v njem sebe in svoj razvoj.

Nacionalnim Nemcem stare monarhije je Masaryk veljal kot njihov zakleti sovražnik. V svoji velenemški zaslepljenosti se niso zavedali svojih napak in zato je moralo njegovo delo v njih buditi čut lastne krivde. In vendar Masaryk ni nikdar sovražil nemškega naroda, marveč bil vedno zagovornik prijateljstva z Nemci in je sudske Nemce ob neki priliki izrecno označil kot del državnega telesa Čehoslovaške. Ni tajil, da je sam in so z njim mnogi sovrstniki črpali iz nemške kulturne zakladnice, zato je ponovno našel besedo občudovanja za nemško kulturo. Pred njegovimi očmi je lebdela vzorna Čehoslovaška kot moderna Švica s svojo nadnarodno povezanostjo. — Kovač je umrl, ostalo pa je ob ognju in kladivu kovano železo!

Lik moža, velikega znanstvenika in modrega državnika, a največjega in najlepšega kot človeka, ki ni nikdar niti pri najtežjih preizkušnjah izgubil vere v dobroto in pravico svojega naroda in po svojem narodu vsega človeštva. Moža, ki je veroval in — zmagal!

Kandler med Tiroki.

Minulo nedeljo je priredila D. F. v Inomostu veliko zborovanje, na katerem je govoril kancler dr. Schuschnigg, ki je med drugim dejal:

„Današnje zborovanje naj ne prinaša senzacij. Po stari, izkušeni poti gremo naprej cilju nasproti, ki ga vidimo in hočemo spoštovati. Tri so načela za bodoče delovno leto: **Politično voljo določuje v deželi edino in izključno Dom. fronta. Kdor noče sodelovati, naj ostane ob strani! Zavedamo se naloge, določene nam Avstrijcem. Nemška je in kako jo bomo izvršili, določimo samo mi in nihče drugi na svetu.**

Kancler je nadalje napovedal, da mora biti do konca leta 1938 uresničena celotna majska ustava. — V drugem govoru je kancler napovedal, da bo s 1. novembrom t. l. sprejemanje članov v dom. fronto zaključeno. Nato bo treba ob sodelovanju vseh stanov najti vzorno rešitev socialnih vprašanj.

Japonci zmagujejo pri Pekingju. Očividno gre Japoncem za to, da izsilijo še pred deževjem pozne jeseni odločilno bitko s Kitajci. Na progi Peking—Hankov se jim je posrečilo zajeti kitajsko armado 100.000 mož. Na šangajski fronti se kitajske čete srdito branijo. V neki bitki je 30.000 Kitajcev rajši šlo v prostovoljno smrt, kakor da bi se pustili od Japoncev ujeti. Medtem so japonska letala obstreljevala Nanking, sedež kitajske vlade. Napad se je vsled kitajske obrambe ponesrečil. Očividno je kitajskim generalom na vseh frontah največ na tem, da japonske vpade zavlačujejo in odločitev odgodijo na poznejši čas.

Italijo so speljali na led. Italijanski politiki so v zadregi. Z ozirom na sovjetske izpade se niso udeležili sredozemske konference, ki je brez njih

in Nemčije sklenila, da poveri glavno nadzorstvo v Sredozemskem morju angleškimi in francoskimi ladjam. Ta sklep so delegati posameznih držav dan navrh razširili, da velja nadzorstvo ne samo podmornicam, marveč tudi letalom in ladjam. Angleška in francoska kontrola na morju, nad katerim si lasti prvenstvo Italija, Rimu seve ne more biti povšeči. Sedaj dolžijo Italijani Anglijo, da jim je potom sovjetov nastavila past. Anglija obžaluje odsotnost Italije, a je svoja pogajanja za prijateljstvo z Italijo že odgodila na pozno jesen. Trdi se, da je po prihodu angleških in francoskih kontrolnih ladij v Sredozemsko morje nastala napetost, kot že davno ne poprej.

Plebiscit za Španijo. Predsednik valencijske vlade je na sedanjem zasedanju Zveze narodov ostro napadel Italijo in Nemčijo, da se očitno vmešavata v špansko državljansko vojno. Novozelandski poslanec pa je očividno v sporazumu z velesilami. članicami Zveze, predlagal v Španiji glasovanje za nacionalno ali rdečo vlado. — Medtem je general Franco pospešil svoje prodiranje na severu, da še pred snegom konča vojskovanje ob severni obali in se nato vrže na Madrid in sredozemsko obal, kjer zime ne poznajo.

Kraljevski pogreb Tomaža Masaryka. Minulo soboto je točno ob 18. uri nastopil v vsej državi žalobni molk, promet se je ustavil, vsepovsod so se ljudje odkrivali spominu predsednika-osvoboditelja. H pogrebu je dospelo 2 milijona ljudstva, po vsej deželi so zagoreli na predvečer žalni kresovi. Nepregledne množice so se vrstile mimo mrtvaškega odra na Hradčanih. Sožalje so izrazile vse države in številne osebnosti javnega življenja. Šolski minister je v posebnem nagovoru šolskim otrokom imenoval Masaryka največjega sinu čehoslovaškega naroda, čigar veliki testament velja strpnosti med narodi čehoslovaške države.

Sv. oče o Nemčiji in Avstriji. Nedavno je posečila sv. očeta v Rimu skupina romarjev iz Nemčije in Avstrije. Poglavar Cerkve je imel na romarje daljši nagovor, v katerem je med drugim povedal to: „Kaj naj rečem ali ne rečem vočigled tako resnega položaja v Nemčiji in v očigled tako boleče situacije krščanske vere? Vam, ki ste prišli k meni polni vere in zaupanja, izrekam dobrodošlico v uri, v kateri je vse katoliško in krščansko zelo hudo napadeno.“ — Avstrijskim romarjem so veljale te besede: „Upam, da ostane Avstrija veri in katoličanstvu vedno zvesta. Kajti Avstrija je osrčje katoliške Cerkve v Evropi.“

Cerkev in narodni socializem. Nürnberški kongres ni prinesel sicer neposrednih izpadov proti Cerkvi, ker so proti njim govorili tehtni razlogi. Dejstvo pa, da je sprejel prvo državno nagrado početnik novega poganstva Alfred Rosenberg, pove, da se vlada strinja z Rosenbergovimi nazori o kvarnih vplivih Cerkve. To dejstvo pribije tudi vatikansko glasilo in dodaja težko slutnjo, da se bodo „nekoč pojavili sadovi protiverske gonje v Nemčiji, katerih se bo ustrašil vsak prijatelj nemškega naroda in njegove bodočnosti“. Med nar. soc. listi se v izpadih proti Cerkvi žalostno odlikuje predvsem list „Schwarzes Korps“, ki zasramuje vse katoliško in versko uprav po vzorcu sovjetskih brezbožnikov. Istočasno pa trdijo v Nemčiji, da hočejo Evropo obvarovati pred boljševizmom.

Nemci o položaju svojih manjšin na Ogrskem in v Jugoslaviji. Tole beremo v dunajskem nacionalnem glasilu pod naslovom „Ostane pri starem“: Že leta sem obljubuje ogrska vlada rešitev šolskega vprašanja ogrskih Nemcev. Najzadnje pred več meseci v obliki javne slovesne izjave nekega vladnega člana. In uspeh? Glasilo Südmarke „Grenzland“ poroča: Množijo se znaki, da podrejene oblasti otežkočujejo upeljavo dvojezičnega pouka v smislu nove šolske odredbe z največjimi težavami... Štiri mesece po sklepu starišev o uvedbi dvojezičnega pouka se v Gyöniku v prvem razredu poučuje še vedno samo madžarsko, otroci petega in šestega razreda nimajo nemških šolskih knjig. Učiteljstvo odklanja očitno upeljavo nemških šolskih knjig. V Szarazdu dvojezični pouk v resnici kljub sklepu starišev ni uveden, v Hidekgutu sta odgovorila učitelj in župnik starišem: Imamo še časa. V Varsadu so zasliali in posvarili Nemca, ki je pobiral podpise za dvojezični pouk, v Budakössi poučujejo od božiča v petem razredu komaj eno uro nemško... V šoli v Szalatnaku imajo črno knjigo, v katero so vpisani otroci, ki govorijo domov grede nemško, v

Soroksar-ju se je nemške otroke vpisovalo kot madžarske... O šolstvu kočevskih Nemcev piše omenjeni list: Leta 1918 je bilo v Kočevju 71 nemških šolskih razredov. Sedaj jih je komaj še 15, v katerih poučuje samo še 7 nemških učiteljev. Lani je bilo 6 nemških učiteljev prestavljenih v čisto slovenske kraje. V mestu Kočevju, kjer je obstojala do prevrata tudi višja gimnazija, obstojita sedaj samo še dva nemška ljudsko-šolska razreda. Število kočevskih Nemcev se v zadnjih 20 letih ni zmanjšalo, samo se pri vpisovanju otrok protipostavno prezira pravo starišev in družinska govorica. (Te žalostne vesti nam zvenijo nekam domače, ali ne? Op. ur.)

„Slovenska časopisna hujskarija“ je naslov drugega članka dunajskega nacionalnega glasila. Članek napada „protinemško“ pisanje ljubljanskih dnevnikov vprek in zapreti še našemu listu s sledečo grožnjo: Da glasilo koroških Slovencev „Koroški Slovenec“ ne manjka v vrsti hujskačev, ni nič čudno. A moralo bi vendar že presežati avstrijsko „Gemütlichkeit“, če si ta celovški list dovoljuje... (Sledijo naše pripombe v nemško-nacionalnim prireditvam v deželi.) Vrstice o pisanju našega lista zaključuje dunajski list z oceno: „Nekam svojevrstni dokazi državlanske zavesti!“

V enem stavku. Nemčija in Poljska bosta baje podpisali dogovor o ureditvi položaja manjšin. — V Šangaj je prispelo 784 italijanskih vojakov iz Abesinije v zaščito italijanske koncesije. — V Smolensku v Beli Rusiji so aretirali radi vohunstva 12 častnikov, ki pridejo pred vojaško sodišče. — Zaradi kmečkih nemirov na Poljskem je vlada premestila 18 okrajnih glavarjev. Od zaprtih kmetov je bilo izpuščenih doslej 260. — Za novega predsednika Zveze narodov je bil letos izvoljen indijski knez in milijarder Aga Khan. — Občinska uprava v berlinskem okrožju Wilmsdorf je določila za žide posebna mesta v parkih; sedeti smejo samo na rumeno pobarvanih klopeh. — Te dni se je mudilo v Sloveniji nad 700 goriških Slovencev z goriškim nadškofofom Margottijem na čelu. Prišli so s posebnim vlakom in obiskali Brezje in Ljubljano. Sprejem v Ljubljani je bil zelo prisrčen. — Španski nacionalisti so sestrelili francosko potniško letalo, ki vzdržuje zvezo med Barcelono in Parizom. — Masarykovi družini je izrazil sožalje tudi Henlein, vodja nemških nar. socialistov v Čehoslovaški. — Vsi nemški uradniki bodo po najnovejših določilih morali dati svoje otroke edinole v državno šolo. — Krylenko, moskovski drž. pravdnik, ki je vodil glavne razprave proti trockistom, je bil nenadno odstavljen. — Poizkusi, da bi našli pogrešanega letalca na severni tečaj, Levanjevskega, so ostali brezuspešni. — Dunajska rotunda, veliki razstavni paviljon v Pratru, je pogorel. Policisti so rešili opremo v paviljonu nastajenih družin.

Schiefling-Škofiče.

Na minulo nedeljo napovedana velika pevška in tamburaška prireditev v Škofičah je morala vsled deževnega vremena odpasti oziroma je preložena. O navadni prireditvi bi ta stavek zadostoval in bi zapisali kvečjemu še poziv, naj vsi prijatelji našega kulturnega življenja ohranijo svojo dobro, zlato voljo do prihodnjega termina. Škofiče in škofiško prireditev pa spremljajo okoliščine, preko katerih ne smemo in ne moremo.

Minula nedelja z odpovedano prireditvijo je za pazno motrečega opazovalca nadvse poučna in človek bi bil skoroda vesel, da je bilo okoli naše prireditve enkrat tudi tako, da je imelo oko in uho časa in priložnosti dovolj za podrobnosti, ki sicer v pavšalnih poročilih izostanejo.

Teden dni so vrla dekleta škofiške fare pletla vence za okrasitev odra, slavolokov in vhodov in npletla dobrih tristo metrov zelene, z rožami prepletene verige. Nepojasnjeno mi je ostalo, odkod so v pozni jeseni dobile dvesto rudečih nageljnov, namenjenih številnim fantom in možem-sotrudnikom. Korajže in veselja pa so se nedvomno navzele od fantov in mož škofiške „Edinosti“, ki so z vrlim Nencem Janšejem uprav tekmovali pri pripravljanju velikega odra in ostalih potrebščin za prireditev. Pozvani tamburaši so se kljub dežju zbrali k vaji in iz njihovega navdušenja je bilo razbrati željo, da bi najrajši odmaknili temne oblake, ki so preprežali nebo in škropili itak premočeno zemljo. Pogled na naše fante s tamburicami da slutiti, kod je pristen kos zdravega fantovstva. Bolj od tujih plesov in nekmečkega športa prija fantom zanje ustvarjeni, za velike fantovske zборе in za prireditve brez hrušča in parad pripravnih instrument. To je pristno naše, je dejal star očanec ob pogledu na 50 tamburašev, ubirajočih pri vaji lepo harmonijo naše pesmi. Morda se uresniči kedaj, kar se da že prorokovati o naših pevcih in je minula škofiška nedelja potrdila. **Naša pesem, zapeta ali zasvirana, to je naša uniforma, naš pozdrav in naš znak.** Tem dragocenejša, ker ni nič zunanega, marveč prihaja iz src, vnetih za lepoto in plemenitost. Armada naših fantov in mož jamči, da te uniforme, znaka in pozdrava ne bo zavrgla nikdar. Možakarje-pevce bi človek najrajši objel, ko jih vidiš strnjene v stoter in dvestoteren zbor in slišiš iz svežih grl in prs mogočno zaprisego našega življenja in naše neomajene vere v pravico. — Dež je bil in hlad se je širil, ko bi se imela vršiti prireditev, na mokrem vrtu in okoli pevcev ter tamburašev, zbranih pri vaji, pa se je kljubtemu zgrinjala množica možakov in mamic in še radovednega drobiža vprašujoč: „Kako bo z našo prireditvi-

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(17. nadaljevanje.)

„Pogledat sem prišel!“ Sédel je na tnalno pred stanom. Martin je kuhal.

Revež je izvlekel steklenko. „Boš pokusil, Balant nama jo je dal!“

Martin je stopil iz stana in prinesel večerjo. Sedela sta v tistem večeru. Podajala sta si novice.

„Kaj pa dela Balant?“ je vpraševal Martin, ko je odstavil zelenko. „Blaga kapljica!“

„Navzkriž gre z njim. Odkar se je vrnila Katarina, ki se klati tod okoli, mu je zavrelo.“

„Kako zavrelo?“

Revež je pokazal s prstom na čelo. „Redko ga najdeš, da mu je svetlo.“

„In tisti kamen? Si našel?“

„Nisem. Dva tedna sem brskal, bogve, kam se je zari. Zdaj odprem rudnik na Smrekarjevem. Sledbo imam plačano.“ — „To bo Smrekar preklinjal, sredi njive mu začneš riti po zemlji.“ — „Beži, Smrekar ni neumen človek. On si misli, če bo, bo... brez njega ne pojde — prav ima. Saj vidiš, kakšen je. Gržina bo moral dobro voziti, če bo hotel speljati sebe in Lizo.“ — „Lizo?“ se je začudil Martin ter ostro pogledal Reveža, ki je nalašč povešal pogled. „Mar ne veš, da se

ženi pri njej? Stari je poskrbel zase. Držina mu bo najdraže plačeval les.“

„Tako?“ je zamišljeno preudarjal Martin.

„Sem gori nič ne zveste. Tone vzame Grajzarjevo.“

Martin je odprl usta. Nato je zmagal z glavo. „E, hudiča!“

„Vidiš, Martin, če bi ti ne zlezal med te skale, bi danes lahko že gospodaril na Trati. Jaz sem pamet vohal, ti pa še tega ne.“

„Revež, skala je skala. Tam doli že kmalu hoditi ne bom znal. Kako bom oral, sejal, kosil, če mi oči venomer uhajajo gori. Je že tako.“

„Nič ne rečem, kaj pa Liza?“

„Liza? Liza bo vzela Gržino. Le verjemi!“ Martin je zlovoljno vstal. „Veš kaj, pojdiva k dekletom!“

Hodila sta po mehki travi, pod katero je včasih votlo odmevalo.

„Stari tvoj se spet pravda s Smrekarjem. V hosti mu je drevesa prestavljal, v njegovi je sekal.“

„Ta ima posebno veselje. Kaj bi, ne užene se. Tako je, Revež! Tam doli je ves svet s postavami zagrajen. Tega jaz ne prenesem!“ Obstala sta in gledala zemljo pod seboj, kjer so se v globoki dalji prikazovale lučke. Gozdovi so molčali pod visokimi skalami. „Pojdiva!“ je končal Martin in se obrnil proti Veliki. Revež se pa ni ganil. Strmel je v nebo. Zvezde so utripale.

„Čudno. Ko sem bil še mlad, sem včasih sedel pred očetovo hišo in gledal gori v nebo. Rečem

ti, da me je v glavi bolelo, ko sem pričel misliti: „Zakaj ta zvezda, odkod, kam? In če bi je ne bilo? In če bi ne bilo nič?“ — Iskal je besede. „Če bi ne bilo nič, ne hiše, ne zvezde, ne njiv in zemlje? Zakaj je vse to? Zakaj ni Nič na...?“

„Ne morem povedati, kako mislim. Tako... Če bi bil namesto sveta in teh zvezd — le Nič. Verjemi, Nič je tudi nekaj.“ Martin ga je začudeno poslušal. Iz onega se je kar trgalo. Venomer je ponavljal: „Nič, Nič... — Tu gori gledam vse drugače. Tistih bolečin v glavi ne čutim. Kakor bi bilo vse in nič.“

„V gorah se vse neha,“ je dejal Martin.

„Imaš prav, Martin, vse se neha. Za tistega, ki je v tem skalovju zrastel, se pa vse pričinja. Rojen mora biti za to, jaz bi ne mogel živeti tu gori.“

Martin se je zasmel. „Meni se včasih zgodi, da se čisto izgubim. Sam ne vem, kako.“

„Kaj pa, če je bilo tako in je Lučovnikov zadnjič vse videl, pa se je kar pogreznil doli. Brez bolečin. Mene vleče s čudno silo doli, če pogledam čez rob.“

„Lahko, da,“ je menil Martin in krenil dalje. Revež je hodil za njim, ves čas molče, venomer se ozirajoč tja gori, kjer so zvezde bile uro.

V topli noči so sedela dekleta na koritu, pri katerem so čez dan napajale živino. Lahen veter je odnašal veselo pesem.

(Dalje sledi.)

io?" Ob tej dobroščnosti in zlati disciplini našega ljudstva bi hotel biti Jozue, da bi zaukazal soncu, naj vrže svoje zlate žarke na rod, ki tako zelo spoštuje svoj svet materne govornice in domače melodije. Danes niti najmanj ne dvomimo, da bo ob novem pozivu še več odziva.

Naj v zvezi z opisom zadnje nedelje v Škofičah napravimo poklon še šestnajstim možem, pozvanim, naj skrbijo za red in mir med prireditvijo. Videlo se jim je, da od nas in naše nameravane prireditve ne pričakujejo nobenih motenj. Obžalujemo, da je dež ukanil tudi nje.

Naj končno zabeležimo še škofiške nočne paglavce, ki so nedvomno po naročilu tako pridno trgali prireditvene plakate. To je kos, žal, naše slovenske nekulture, ker so se za to odvrtno, nizkotno delo udinili ljudje, ki z nami vred govorijo našo govornico in so nam bratje po krvi. Pa saj ne vedo, kaj dokazuje njihovo tovrstno „delo“ in jim bodi torej odpuščeno.

S prijateljem sva izmenjavala navedene utise z odgodene prireditve v Škofičah. Sedaj ste nedvomno z nama vred tudi vi, rojaki, veseli, da se je vsaj enkrat nudila prilika pogleda za kulise našega prosvetnega življenja. Ko vnovič kličemo, pa naj velja: Pojdamo v Škučce! r.

3. oktobra v Škofičah!

Vsled slabega vremena odgodena pevka in tamburaška prireditve v Škofičah se vrši v nedeljo 3. oktobra. Podrobnosti bodo razvidne iz oglasa prihodnje številke in z lepakov.

Pripravljajni odbor.

DOMAČE NOVICE

Südmarkina šola pod Stolom.

Lepe besede je govoril Südmarkin predsednik dr. Meyer o priliki otvoritve šolskega poslopja v Zavrhu. Še mi jih zapišemo:

„V tednu dni praznuje nemški narod dan narodnosti. Vsaka blagoslovitev šolskega poslopja na meji je delo za narodnost. Naj pripomnim: Kakor je nam vsem, posebno nam narodno-obrambnim delavcem narodnost svetinja in kakor mine pustimo, da bi se kdo naše narodnosti dotaknil ali jo nam vzela, tako nam je sveta tudi vsaka druga narodnost, katere se ne čemo dotakniti in je ne zmanjšati. Narodnost je sila, ki človeku omogoči, da zmaguje težave. Ta hiša naj dokaže, da hoče zedinjena Koroška v najuspešnejšem sodelovanju v deželi bivajočih narodov ohraniti edinost za vse čase. V zadnjem času je bilo čuti razna mnenja. Ne morem si drugače misliti, kakor da je mirno sožitje raznih narodov in zavednih narodnih kultur prej obogatitev, nikakor pa težkoča...“ — Krasne besede, lepe obljube, kaj torej še hočemo?!

O župniku Svatonu prihajajo na uredništvo vprašanja. Marsikdo se še spominja vedno veselega župnika, ki je še upokojen nazadnje upravljal škofiško faro. Ko se je nepozabni knezoškof Kahn obrnil na vse avstrijske škofo s prošnjo, naj mu pošljejo duhovnikov, se je med mnogimi prigrasil v celovško bogoslovje tudi abiturijent Jože Svaton, rodom iz Pohora v Opočni na Češkem. Posvečen je bil v duhovnika leta 1892, kaplanoval na raznih farah slovenske Koroške ter bil župnik v Ukvah, na Velikem Strmcu in v podjunskelem Št. Vidu. Dve leti pred svetovno vojno je šel v pokoj ter upravljal župnijo Škofiče ob jezeru. Med vojno je moral — kot mnog drugi slovenski duhovnik — pred sodnike v Celovec in Gradec in nato spet v Celovec. Na njem seve ni bilo krivde in kakor njegove sobrate so morali tudi njega oprostiti. Po glasovanju se je vrnil na Češko in postal župnik v Duševoju v kraljegradski Škofiji. Leta 1929 je moral vsled pešanja zdravja spet v pokoj in je umrl 23. novembra 1931. Vest o njegovem odhodu v večni pokoj je došla med nas šele po dolgih letih.

Tujski promet okoli Baškega jezera je bil letos prav dober. Imeli smo nad tisoč tujcev. Zraven je bilo še 60 dunajskih otrok na Dravi, 150 koroških pri Borovcu in 100 visokošolcev v „akademskem taboru“: Nemcev, Francozov, Čehov, Lahov, Poljakov in Jugoslovanov. Enkrat nas je obiskal

tudi dež. glavar dr. Sucher. Pri našem jezeru je imela nadalje svoj tabor dunajska „Šturmkompagnija“ D. F. Da, da! Otok Baški — čin junaški — božje roke si! — Vse težave — vse skušnjave — proč spodiš mi ti! — Zato tudi nismo imeli toče.

Izpod Dobrača. (Achomitz—Zahomc.) Naš zegen je neurje popoinoma pokvarilo. Sneg je padal, dež je lil, tako da sta odpadla rej pod lipo in štehanje. Vrhutega pa sta koruza in sadje utrpela mnogo škode. „Notr smo popravili“ žegnanijsko veselje zvečer pri Hrepcu, kjer se je k veseli družabnosti zbrala vsa vas. — Les dobro gre. Naša občina je posredovala med gospodarji in kmečko zbornico in zasigurala prodajo večje količine lesa po razmerno ugodni ceni. — Naša žrebeta imajo dobre cene, plačujejo jih od 500 do 600 S. O priliki zadnjega oglada so rajhovci kupili samo dve kobili in dali zanje manj od zadnjič. — Naši fantje radi romajo. Nedavno so bili bistriški „pušči“ s preč. g. župnikom na Višarjah, zahomški pa so jo mahnil romat na Brezje. — Vojvoda Windsorski se je od nas poslovil. K zaključku si je želel videti še pristni zilski zegen s prvim rajem in štehanjem. Čaški fantje so mu radi ustregli. Starodavne slovenske žegnanijske pesmi so visokemu gostu prav ugajale. — Naši gospodarji so se letos zelo zanimali za ljubljanski velesjem. Nad deset se jih je ogledalo razstavo v beli Ljubljani in so še danes polni hvale nad tem, kar so videli.

Unterferlach—Spodnje Brovje. Našo cerkev, ki je podružnica pečniške farne cerkve, smo letos popravili znotraj in zunaj. V notranjosti so slikarji odkrili dvanajstere apostolske križe, popravljeni so stoli, cementna tla ter napravljena nova tla v lopici. Lani smo naredili na zvoniku pločevinasto streho. Z hribčka, koder stoji naša cerkva, je krasen razgled do Dobrača in Ojsternika, preko Karavank pa do Julijskih Alp. Popravljen je bila cerkva, ko je pel svojo prvo mašo novomašnik domačin č. g. dr. Arnejc Janko, sedaj župnik v Trsteniku. Za popravo se je najbolj trudil cerkveni ključar in posestnik Franc Arnejc, pd. Laznik. Znal je poklicati na pomoč tudi naše Amerikance. Pri domačinih pa je pobiral darove železničar v p. Valentin Kavc. Lani umrl Laznikov France je v oporoki zapustil za popravo cerkve 80 S. Popravna dela je izvršil domačin Franc Smole. Vsem najpristrčnejša zahvala!

Eberndorf—Dobrla ves. (Letina.) Tako slabe letine kot je letošnja niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Marsikateri posestnik ni pridelal rži niti za seme. In kje naj vzame žito ali denar za kruh? Tudi zadnja leta niso bila dobra pri žitu, a primeroma z letošnjim letom pa še dosti boljše. S čim bo revež kmet davke plačal? Zato nujno pozivamo našo stanovsko organizacijo Bauernbund, da se posebno letos odločno potruži za kmetatrpina. Nujno potrebna sta odpis davkov in preskrba subvencioniranih živil vsaj najrevnejšim malim posestnikom s številno družino.

Naša letina. (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Ko smo v vigradi poročali, kako dobra nam letos obeta biti letina, pač nismo računili z višjo silo. Sedaj ko je večina žitnih pridelkov že pospravljena, moramo izjaviti, da je mnog gospodar razočaran. Posebno po vaseh Sodraževa, Novo selo, Muškava, Velinja ves in tudi Spodnja vesca je huda toča ugonobila vse žitne pridelke razen rži, ki je bila že pospravljena. Žalosten je bil pogled po njivah, koder je bilo v eni uri uničeno vse trupolno delo. Občina je podvzela razne korake, da omili oblast bedo, ki je že danes velika.

Radsberg—Radiše. Tudi mi nismo zadovoljni z letošnjo letino. Rži ni, ponekod niti za seme. Vzrok sta najbrže jesensko deževje in vigradni sneg. Le posestniki, ki so sejali pacano seme in to dosti zgodaj, so na boljšem. Tako nam je letošnja letina uk, kolikega pomena je semensko žito. Marsikod že drugo leto ne bo žita za kruh. Pomladanske setve, jarca in ječmen, so boljše, v kolikor niso vsled dežja polegale in s tem dale slabši pridelek. Oves je zelo dober, tudi koruza in krompir dobro kažeta, le neprestani dež obeta pri krompirju gnitobo. Dal Bog nekaj lepih jesenskih dni, da dozori ajda, sicer ne bo niti žgancev. Dovolj je sena in otave, težave so bile s sušenjem in zato tudi kakovost krme ni najboljša. Že pregovor pravi: Veliko sena in veliko gnoja. — Od srede avgusta pa do srede septembra je letovala pri nas kolonija 35 dunajskih otrok, katere je poslala

k nam D. fronta. Zadovoljni so se otroci vračali v svoje domove in šole, tudi ljudje so bili z otroci kar zadovoljni. — Na Veliko Gospojnico je skupina 60 romarjev s preč. g. župnikom na čelu romala na sv. Višarje. — V jesen pričakujemo od naših fantov in deklet v novi dvorani veselega in vedrega delovanja. Tamburaši že čistijo zarijavele strune in vrli Rupej že pripravlja svoj „akordijon“. — Minulo nedeljo pa smo imeli Šent-Lambertovo žegnanje in vam bomo o njem še kaj poročali.

Bleiburg—Pliberk. V nedeljo 22. avg. so pri prvi božji službi poslušali verniki, ko se je s kora zaslisljal solospjev „Ave Maria“. Le malokdaj se v pliberški cerkvi sliši tako izšolan glas in dovršeno petje. Ljudje so ugibali, kdo neki bi mogla biti pevka. Bila je to gospodična Ksenija Kušejeva, slušateljica dunajskega konservatorija za petje in hčerka rektorja ljublj. univerze g. dr. Rada Kušeja. Družina našega g. rojaka se je nekaj dni mudila na počitnicah v Pliberku. Gospodični Kseniji smo za izreden užitek hvaležni.

Stift Griffen—Grebinski Kloster. Mi smo tudi še pri življenju, četudi nič ne pišemo. Pač se drug na drugega zanese in tako nihče nič ne poroča. Na 5. junija smo spemili k večnemu počitku starega Jončkovega očca. Ogromna udeležba je pokazala, kako so bili rajni oče spoštovani od vseh. Še preč. gospod dekan Kindlmann so prišli, da so se poslovili od svojega nekdanjega zvestega in vestnega cerkvenega ključarja, kar so bili rajni skozi 9 let. Pri domu so govorili domači g. župnik in spremili rajnega zadnjikrat v farno cerkev, kjer naj počivajo v tej sveti domači zemlji do veleslega vstajenja. — S prostovoljnimi prispevki nekaterih naših farmanov smo letos že marsikaj popravili pri farni cerkvi, kar je bilo neobhodno potrebno. Deževalo je že dolgo v južno ladjo in tam zamakalo najlepši del naše lepe farne cerkve. Da škoda ne bo še večja, je župnijski odbor sklenil, da ne moremo več čakati, temveč, da bomo po močeh vsak nekaj prispevali in se takoj začelo s popravo. Hvala Bogu je zdaj vsaj nekaj spet v redu in mislimo, da bo tudi glavarstvo rado priznalo naše dejo in našo skrb za ohranjanje starih umetnin. Vsem farmanom, ki so pomagali, iskren Bog plačaj! — Pristrčen Bog plačaj velja pa tudi našim pridnim ženam, ki so nas na Veliko Gospojnico presenetile z lepimi oltarnimi prti, katere so deloma kupile ali tudi same izdelale, tako da so zdaj tudi naši stranski oltarji (9 jih je!) lepo in dostojno pokriti. Tudi ovenčanje cerkve za shod je bilo izvenredno lepo in obilno, ker so gotove hiše prevzele gotove oltarje in fakorekoč tekmajejo, katera zna lepše. Škoda je samo, da je bil nara dež skazil ta praznik. Če bi le zdaj še bilo ugodno vreme, da bi mogli vsaj to suho spravljati pod streho, kar je nam kljub večnemu deževanju še ostalo. Toče in drugo nesreč hvala Bogu ni bilo, zato moramo še hvaležni biti in se Bogu zahvaliti za to, kar nam je dal.

St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu. Šolske sestre javljajo, da se pričue z 2. novembrom v njihovem zavodu šestmesečni gospodinjski tečaj. Poleg gospodinjske stroke se bodo gojenke poučevale v šivanju, ročnih delih, na željo tudi v glasbi in drugih sličnih predmetih. Nadalje opozarjajo, da izdelujejo in popravljajo cerkveno perilo, mašne obleke in paramente.

Graz—Gradec. (Slovenska pridiga.) „Nedelja“ štev. 7—8 t. l. piše: Prosimo vse, ki imajo svojec v Gradcu, da jih opozorijo na slovensko pridigo, ki se vrši vsako četrto nedeljo v mesecu ob pol petih popoldne pri č. oo. minoritih, župnija Maria Hilf, Maria Hilferplatz 3. Vrši se popoldne, ker je Gradec preveliko mesto, da bi bilo mogoče zbrati Slovence, ki so večinoma v službah in dopoldne niso toliko prosti, k dopoldanski božji službi.

Südmarka in Heimatbund složno služita ponemčevanju. O tem priča med drugim tale prigoda: Za izlet k odkritju šentjakobskega spomenika je v Borovljah sprejemal prijave blagajnik Südmärke uradnik A. Ponujal je vsakemu udeležencu po 1 S. Ker stane vožnja 2 S, je brzkone prispeval drugi šilink Heimatbund. Pa pravi Südmarka, da podpira revne otroke. Na Koroškem že mora biti tako, ker je poslovodja obeh organizacij ena in ista oseba.

St. Kanzian—Škocijan. V pondeljek 20. t. m. je č. g. Picej Jože, kaplan v Železni Kapli, poročal

v tukajšnji farni cerkvi odličen slovenski par. Mladi slovenski jurist iz Ljubljane dr. France Čečarin si je izbral za življensko družico gčno Anico Kačnik, pd. Jogrovo v Mali vesi. Nevesta je iz ugledne slovenske družine ter se je mnogo in uspešno udeleževala v domačem prosvetnem društvu. Zato je društvo tudi ni smelo ob njenem poročnem dnevu prezreti. V podoknici so jo počastili društveni pevci, društvenik in društvenica pa sta ji izrekla v imenu prosvetne družine iskreno zahvalo za njeno požrtvovalnost ter ji želela mnogo sreče v novem stanu. — Mlademu paru še naše iskrene čestitke z željo, da svojih vezi s slovensko Koroško nikdar ne pretrga!

Koroški drobiž. Zilo je 11. t. m. pobelil sneg in napravil mnogo škode. — 16letni dijak Herbert O. iz Št. Pavla se je iz strahu pred izpitom ustrelil. — Posestniku Špehku v tinjski okolici je krava vrgla 3 teličke, ki so normalno razviti. — Pri Gospej sveti jo je krava nekega kajžlarja mahnila na železniški tir, kjer jo je povozil vlak. — Španski kralj se je iz Dol pri Vrbskem jezeru vrnil preko Benetk v Rim. — Granata je smrtno poškodovala pri Podkloštru blizu državne meje 15letnega Ferdinanda Ehrlicha in 14letnega Elizija Loja, tretji pa je bil težko ranjen. Znano je, da izplačuje italijanska vlada za nepoškodovane granate iz svetovne vojne nagrade. — V državi je bilo lani osušenih 2300 ha zemlje. — Kancler je bival minulo nedeljo v Inomostu. — Glavni dobitnik jug. loterije v znesku 2 milj. din. je zadel nek kaznjenec Andrija Majtan. — 26letni cigan Karl Held je bil zaradi poizkusa umora na Trati pri Borovljah prijat. — Po najnovšem odloku se dajejo ali podaljšujejo potni listi samo na podlagi domovnic, izstavljenih po letu 1920. — Upokojen je šolski ravnatelj Mihael Andrič v Ločah.

NAŠA PROSVETA

Umirajoče vasi.

So vasi, ki umirajo. Vaščani tega ne vedo. Pri deš sredi vasi in izza hiš ti zaveje nasproti dih smrti, da ognješ plašč tesneje okoli sebe in hitiš naprej. V ljudstvu te vasi je večer nemir in nevolja, neveselo hodi na delo, zadirčno se vrača domov. Hlapčevsko-ponižno te zrejo gospodajca. Njihova zabava je v alkoholu zakotne kramarije. Matere se skrivajo nekje v hišah, dekleta te pogledajo z drznim, grdim nasmeškom, fantje si krototaje šepetajo plehke kvante, mladež je starikavih obrazov in čudnih, prečudnih nazorov. Nekateri hiše so kot ošabne gospe, ki bi se rade razkazovale, bajte so proletarske, kot bi skrivale sključene pesti. Šolska palača bohoti kot našemljena tujka, kakor bi se sramovala kmečkih hiš in umazanih njiv. Ponižna cerkviča si zdi v napatje in bi hotela proč, proč iz vasi.

To je kraljestvo mrzlega denarja! Za denarjem derejo in begajo ljudje, zanj se mučijo in tepejo, zanj ubijajo in uničujejo, zanj še umirajo. Za denar so prodali vedrino in veselje, molitev in pesem, domačnost in toploto, narod in Boga. Zato je tod življenje mrzlo, opolzko, umazano in plesnivo, ker so ga položili v mrtvo kovino in umazan papir. Vas umira!

Mladina, v tvojih rokah je naša bodočnost! Kljub sencam, ki padajo po naših dolinah in zavijajo naše vasi v mrak, je čutiti izza zadnjih let sosebnost med mladim našim rodом rastočo samozavest in veselje do udeleževanja na kulturnem polju. Motrečemu naše prilike se zdi vse mladinsko udeleževanje v prireditvah, na odrih, pri sestankih in tečajih kot glasan, kričeč protest mladega, življenja željnega naroda proti starikavosti in gnilobi, ovirajočima rast in zorenje. Tista beseda o „slovenskem čudežu“ na Koroškem ima mnogo, zelo mnogo zase. Presneto žilav in čvrst mora biti rod, ki ob tolikem pritisku in nerazumevanju ne kloni glave, marveč le še bolj glasno in razločno izpoveduje svojo vero v življenje. **Današnja mladina naše zemlje ve za svoje veliko poslanstvo, da mora čuvati in gojiti ob Zili, ob Dravi in jezerih ter v Podjuni odločno, dejavno katoliško in slovensko zavest. Zaveda se, da bo s svojim kulturnim delom dajala zemlji, ki jo mno-**

gi nazivljajo „gemischtsprachig“, svoj pečat in svoj značaj. Nekod kujejo načrt, kako bodo končno strli katoliško, slovensko žitje tod. Da bodo nekoč razočarani zrlji brezuspešnost svojega temnega stremjenja! Za to poskrbi mladi naš rod, ki si bo znal utirati pot med trnjem in kamenjem in ki si bo znal izvojevati pravico do samobitnega, svojega življenja!

Ludmannsdorf—Bilčovs. Naša „Bilka“ nam pripravlja novoigro, s katero otvori jesensko sezono v društvu. „Krivoprisežnik“ ji je naslov in je njena vsebina povzeta iz kmečkega življenja. Igralci jo bodo podajali v nedeljo 26. sept. ob pol 3. uri pri Knaberlu v Velinji vesi. Med odmori tamburanje in petje. (V slučaju preložitve velike prireditve v Škofičah na nedeljo 26. t. m. se vrši igra „Krivoprisežnik“ v nedeljo 24. oktobra in bomo nanjo še posebej opozorili.)

Iz pliberškega okrožja. Skupina slovenskih kmetijskih fantov, predvsem absolventov kmetijskih šol, je priredila v dnevih 7. in 8. avgusta s Sienčnikovim avtom poučno potovanje na zeleno Štajersko. Bilo je to ob priliki mariborskega tedna in je bila uprava tedna tako prijazna, da je povabila pevce, ki so bili zraven, da so nastopili v soboto zvečer na tednu. Bilo je krasno, ko so fantje peli pesmi, zrastle iz brazd naše zemlje, med nešteto množico različnega občinstva. O uspehu je „K. S.“ že poročal. Drugi dan, v nedeljo, so si pod vodstvom ogledali pestro in zanimivo razstavo in prisostvovati predavanju o sadnih škodljivcih. Nato so si ogledali vzorno in prvovrstno sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru. Profesorji so bili jako prijazni in so z vso vljudnostjo razkazovali zanimivosti in naprave v šoli in je bil ogled res nad vse poučen. Del skupine se je odpeljal v gospodinjstvo šole v Svečino, kjer se nahaja letos pet naših gojenk, kjer so bili tudi jako prijazno sprejeti in so si v kratkem ogledali najvažnejše v šoli. Potem je prišlo popoldne in bilo se je treba posloviti od prijaznega Maribora, jugoslovanskega Merana, in polni dobrih vtisov so se odpeljali dalje mimo nešteto spodnještajerskih vasi k nadaljnemu cilju, v Št. Jur ob j. ž. V Št. Jurju je fante sprejel g. ravnatelj ing. Lah, ki je razkazal hlev, živino, vrt in gospodarske naprave znane kmetijske šole. Polni ugodnih vtisov in dobro razpoloženi so zaključili fantje uspeli izlet v gostoljubnem hotelu gospe Ane v Celju, potem pa je nastopila pozna noč in bilo se je treba vrniti po Savinjski dolini domov.

Globasnitz—Globasnica. Na rozalsko žegnanje v nedeljo 26. septembra priredi naše prosvetno društvo ob 3. uri pop. pri Šoštariju Krekovo igro „Turški križ“, vmes nastop selskega pevskega zbora in kratek nagovor. Romarji, iskreno vabljeni!

GOSPODARSKI VESTNIK

Letošnji jesenski velesjem v Ljubljani je bil edenštirideseta tovrstna prireditvev. Njegov potek je dokazal vso močno voljo gospodarske in kulturne Slovenije. Tudi kupčijski uspehi so razmerno ugodni. Razstavljalo je 431 tvrdk, od teh 193 inozemskih. Največ interesa je letos vzbudila rastava slovenskega novinarstva, prirejena v proslavo 140letnice Vodnikovih „Lublanskih Noviz“. V treh paviljonih so bile pisane in tiskane novine s kulturno-zgodovinskim pregledom, novinoznanstvom, statistiko in poročevalstvom, izhajal je pred očmi posetnikov poseben list „Ljubljanske novice“. V drugem oddelku so bile novine podane v podobi ter ponazorjena zgodovina slovenske grafike in ilustracije. Razvoj slovenske fotografije do najmodernejših tehnik, filmske časopise, poučne filme o nastajanju časopisov in še mnogo drugega je bilo videti v ostalih oddelkih. Razstava slovenskega novinarstva je bila deležna laskavih priznanj iz slovenskega in mednarodnega sveta. — Misijonska razstava „Indija“ je prikazala nesebično delovanje slovenskih misijonarjev v Indiji in predočila to ogromno deželo v vsakem oziru. Tudi ostali oddelki razsežnega razstavnega prostora niso bili nič manj zanimivi. Vseh posetnikov je bilo okroglo 100.000, izmed inozemstva sta

bili zastopani predvsem Avstrija in Italija. — Začetkom junija p. l. bo spomladanska razstava.

Naši čebelarji imajo težka leta. Tudi letošnje nade so večinoma šle po vodi. Sedaj jih tare skrb za zimo. Naj ne obupajo in se s polno skrbjo lotijo prezimovanja svojih ljubljensk. V zadnji tretjini septembra pregledajo panje zastran matic in medene zaloge. Za zimo bodo pustili samo lepe in močne družine, da bodo lahko kljubovale nevšečnostim zimskega časa. Močna družina vzdržuje dovolj toplote, se v redu pomika za medom ter uspešno ustavlja boleznim. Zato bodo slabe panje združili, da ne bo pridna živalica v zimi počasi poginjala od lakote. V vigradi pa bodo s svežimi, močnimi družinami pričakovali boljše leto.

Pri jesenski setvi moramo izrabiti letošnje izkušnje. Pravočasno obdelovanje zemlje za setev jamči, da dobro vzklije in se okrepi pred mrazom in zimo. Takojšnje plitko oranje je uničilo plevel in zrahljalo zemljo. Seme bodi zdravo, dobro in izbrano, očiščeno in razkuženo (pacano). Ozimna žita zahtevajo mnogo apna. Zato priporočajo hlevski gnoj bolj za okopavine, za ozimna žita pa svetujejo umetni gnoj. Pravilno gnojenje z umetnim gnojem je samo „popolno gnojenje“ z dušikom, fosforno kislino in kalijem. Dobra je tudi zmes superfosfata in kalijeve soli. Previdni moramo biti z umetnim gnojem pri lahki in peščeni zemlji. Tako zemljo pognojimo v jeseni samo s tretjino količine, ki je za gnojenje potrebna, drugi dve tretjini pa raztresemo spomladi po posevu. Tako porabi njiva prvi obrok hrane do zime, spomladanskega pa za bujno rast. Le če smo skrbeli, da ima mlada setev dovolj potrebne hrane, bodo mlada žita dobro prezimila in nas bo pridelek prihodnje jeseni razveselil.

Dober jesih. Za izdelavo jesiha je važno sledeče: nepremočna in neprešibka alkoholna pijača, jesihove glivice, gorkota in mnogo zraka. S tem je vse povedano. Najboljši jesih pridelujemo iz sadja. To delo je preprosto, da ga lahko vsak sam opravi. Važno pa je, da skrbimo za snago med kisanjem, da imamo posodo, v kateri imamo kis, do vrha polno in zaprto ter na toplem prostoru. V dveh tednih najpozneje se pijača skisa in ko se lepo očisti, jo pretočimo v primerno posodo ter hranimo na hladnem prostoru.

Parafin za plesnive sode. Plesnive sode parafiniramo. V ta namen sod poprej dobro segrejemo. Potem vzamemo čist, bel parafin in ga segrejemo na čez 100 stopinj Celzija. Za kvadratni meter zadostuje 6 dkg čistega parafina. Prej moramo seve sode suhim potom postrgati, izplakniti. Umni kletarji uporabljajo parafin sploh za vse sode brez izjeme. Stopljen parafin se vlije v segreto posodo enakomerno prevleče s tanko plastjo po notranjih stenah in tako zabrani vse škodljive vplive lesa in v njem skritih škodljivih glivic.

Beljaški trg minulega tedna: Krompir (1 kg.) 10—12, karfijol 70—1.00, zelje 10—20, paradizniki 25—30, solata v glavicah 10, endivija 10—15, špinata 30—40, čebula 30, lisičke 40—70, izluščen bob 60, neizluščen 40—60, neizluščen grah 1.00, jabolka 20—50, hruške 20—60, slive 40—70, črnice 20—35, brusnice 40—50, češplji 40—60, grozdje 1.00—1.40, čajno maslo 4.60, goveje meso 2.40 do 3.00, telečje 2.40—3.60, svinjsko 2.60—3.40, prekajeno 2.60—4.20, prekajena slanina 2.80—5.50, sirova slanina 2.40—2.70, jajca 14, strd 4.00, svinjska mast 2.58—2.70 S za kg.

Za 5 S na mesec dobavlja

posnemalnike

Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastoj Zastopniki se iščejo

Prekupčevalci z obrtnim listom se iščejo za dobro konzumno blago z visokim zaslužkom. Vprašati je pri Jos. Brentschitsch, Št. Štefan, p. Haimburg bei Völkermarkt. 60

Hiša v Mežiški dolini, Jugoslavija, se zamenja za v Avstriji ležečo. Pojasnila v ključavniški delavnici, Klagenfurt, Marianengasse 7. 61